

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta Filozofická

Katedra Sociologie

Studijní program: Sociologie

Studijní obor: Sociologie

W. E. B. Du Bois a jeho sociologické výzkumy

Bakalářská práce

Vypracoval: Lukáš Anton

Vedoucí práce: prof. PhDr. Hynek Jeřábek, CSc.

Plzeň 2021

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracoval samostatně. Veškeré použité podklady a informace, ze kterých jsem čerpal, jsou uvedeny v seznamu použité literatury a citovány v textu.

Plzeň, duben 2021

.....

Poděkování

Chtěl bych poděkovat prof. PhDr. Hynku Jeřábkovi, CSc. za odborné vedení práce, ochotu, věcné připomínky, dobré rady a vstřícnost při konzultacích a vypracovávání této bakalářské práce.

Obsah

Úvod.....	1
1 Život a dílo W. E. B. Du Boise	2
2 Projekt výzkumu Du Boisovy „sociologické školy“.....	9
3 The Philadelphia Negro	15
4 Přehled vybraných ročníků konferencí v Atlantě	18
4. 1 Social and Physical condition of Negroes in Cities	18
4. 2 The College-Bred Negro	21
4. 3 The Negro Church	24
4. 4 The Negro Crime (particularly in Georgia).....	28
5 W. E. B. Du Bois, zakladatel empirické Sociologie v USA	31
Závěr	34
Seznam použité literatury.....	36
Resumé.....	40

Úvod

Tato bakalářská práce se zabývá sociologickými výzkumy Williama Edwarda Burghardta Du Boise. Cílem je ověřit, zda Du Bois založil první sociologickou školu na americkém kontinentě, představit program této školy a její vliv na Du Boisovi spolupracovníky, žáky a následovníky. Zároveň se tato práce bude snažit poukázat na období, kdy Du Boise působil na Atlantské univerzitě (1897 - 1910) a představit práci některých jeho spolupracovníků. To, že byl Du Bois vědec, revolucionář a jeden ze zakladatelů „black studies,“ je dobře známo. Ovšem tato práce vyzdvihuje W. E. Burghardta Du Boise jakožto mentora a zakladatele empirické sociologie v USA.

V první části práce bude čtenář seznámen se stručným životopisem a působením W. E. B. Du Boise. Charakterizovány zde budou především ty kapitoly jeho života, které nejlépe vystihují cíl a zaměření této práce. Následovat bude část, kde je představen program jeho „sociologické školy“ spolu s pravidly a normami, kterými se měli jeho studenti řídit při práci na svých sociologických výzkumech a budoucích publikacích. Třetí kapitola pojedná o jeho zásadní a velmi důležitém výzkumu a knize „The Philadelphia Negro“. Jako další budou představeny vybrané ročenky představované na konferencích na Atlantské univerzitě mezi lety 1897 – 1910. Zde rovněž představíme jeho důležité spolupracovníky a kolegy, kteří se s ním na těchto publikacích podíleli, stejně jako jejich výzkumy a šetření. Poslední kapitola se zabývá Du Boisem jakožto zakladatelem empirické sociologie. Závěr práce nabízí odpověď na otázku, zda byl William Edward Burghardt Du Bois skutečně zakladatelem empirické sociologie a první sociologické školy na Americkém kontinentě.

1 Život a dílo W. E. B. Du Boise

Celým jménem William Edward Burghardt Du Bois se narodil v roce 1868 v malém městečku Great Barrington ve státě Massachusetts. Du Bois byl afroameričan vyrůstající v bělošském prostředí. Jeho otec zemřel, když mu byly dva roky. Zůstal pouze s matkou, která pracovala jako služebná. Již od mládí projevoval Du Bois mimořádnou inteligenci, které si velmi vážili lidé z vyšších vrstev, mezi jimiž vyrůstal. V dětství nezažil rasové předsudky či jakoukoli nevráživost ze strany jiných ras, naopak byl veden jako sebejistý Američan k protestantským hodnotám. Po absolvování střední školy ve svých šestnácti letech se stal jedním z mála místních chlapců, kteří odešli studovat na univerzitu. Krátce poté, co dostudoval střední školu, zemřela i jeho matka. Z toho důvodu jeho první vysokoškolská studia financovala čtyři církevní společenství. [Jeřábek 2014: 113]

Přestože mladý Du Bois usiloval o studium na nedaleké Harvardově univerzitě, jeho sponzoři rozhodli, že nastoupí na černošskou církevní školu Fisk University na jihu Spojených států v Nashvillu v Tennessee. Sem nastoupil v roce 1885 a studoval zde klasické jazyky a humanistiku (absolvoval v roce 1888). V době jeho studia také působil jako redaktor univerzitních novin a o prázdninách učil na černošské škole na jihu. Zde se úplně poprvé v životě dostal do prostředí čistě černošské komunity, které předtím neznal. Důležitější však bylo jeho prvotní setkání s rasismem, tedy všeobecným posuzováním Afroameričanů bělochy na základě barvy pleti. Absolvoval s vyznamenáním a podal si žádost o přijetí a stipendium na Harvardově univerzitě. [Jeřábek 2013: 57]

V roce 1888 byl W. E. B. Du Boisovi přijat ke studiu na Harvardově univerzitě. V prvním roce studoval přírodní vědy, ve druhém potom filosofii. Jeho studium bylo financováno vlastním výdělkem z prázdninových brigád a řadou stipendií. Přestože ostatní studenti ho mezi sebe na základě diskriminace nepřijali, útěchu našel u svých harvardských profesorů. Ti s ním trávili mnoho času, byli mu oporou a také ho doporučili pro další studia. [Boston 1991: 303, Jeřábek 2014: 115]

Du Bois získal na Harvardu celkem tři tituly (BA 1890, MA 1891 a později roku 1894 Ph. D).¹ Před získáním titulu Ph.D. strávil Du Bois dva roky na univerzitě v Berlíně, kde studoval u Gustava Schmollera a setkal se s Maxem Weberem. Po absolvování Harvardu nastoupil Du Bois na učitelské místo na univerzitě Wilberforce. Zatímco byl zaměstnán výukou klasiky, vyjádřil touhu učit společenské vědy, ale v té době byla jeho snaha neúspěšná.[Wortham 2005: 75, Boston 1991: 303]

Mezi lety 1890 – 1892 pracoval na své disertační práci. Věnoval se v ní historické analýze obchodu s otroky z Afriky na americkém jihu mezi lety 1638 a 1870. V roce 1892 získal Du Bois stipendium „*Slater Fund for the Education of Negroes*,“ díky kterému mohl odjet studovat do Evropy. Na základě svých výborných studijních výsledků mu bylo díky stipendiu „*Slater Fund*“ studium prodlouženo i na následující akademický rok. Pod vedením Gustava Schmollera a Davida Wagnera v Berlíně, svých kantorů, získal mnohé poznatky. Od Schmollera si Du Bois odnesl přesvědčení, že společenské vědy mohou dopomoci ke změně sociálních poměrů. Dále se naučil upřednostňovat induktivní metody a důraz na fakta. Tyto nově nabyté vědomosti později zúročil ve svém výzkumu „*The Philadelphia Negro*.“ Na konci druhého akademického roku své berlínské stáže měl Du Bois splněny veškeré povinnosti svého doktorského studia. Bylo však nutné, aby dodržel předepsaný počet semestrů strávených na německých univerzitách, proto aby mu mohlo být umožněno obhájit připravenou disertační práci. Du Bois, byl závislý na finanční pomoci již dříve zmíněného „*Slater Fund for the Education of Negroes*.“ Fond však další podporu v roce 1893 zamítnul, čímž mu znemožnil ukončit studium doktorátem. Naštěstí měl již v USA napsanou svou první verzi americké doktorské práce. Jednalo se o historickou disertaci s názvem „*The Supression of the African Slave Trade to the United States of America, 1638 – 1870*“ (Postupné potlačení obchodu s africkými otroky do Spojených států amerických, 1638 – 1870). Tu mohl Du Bois po svém návratu do USA roku 1894 připravovat pro otisknutí. V roce 1895 práci úspěšně obhájil a v následujícím roce vyšla v knižním vydání jako první svazek historické řady harvardských studií. [Jeřábek 2014: 115 - 117]

¹ BA – jedná se o titul Bakaláře humanitních věd. Tento stupeň kvalifikace BA, je udělován po úspěšném dokončení vysoké školy.

MA – titul Magistra humanitních věd. Titul Master of Arts bývá většinou udělován v oblasti humanitních věd a též v oblasti společenských věd za dokončení magisterského programu na vysoké škole.

Ph.D. – jedná se o doktorská studia

Začal si tedy obstarávat zaměstnání. Jeho cílem bylo vyučovat a věnovat se výzkumu. Bohužel v té době v Americe kolovala silná vlna rasismu a přestože byl Du Bois svým vzděláním a odbornými znalostmi ideálním kandidátem na takovou pozici, žádná ze špičkových univerzit jej do svých řad nepřijala. Příležitost věnovat se sociologické práci mu byla poskytnuta v roce 1896, kdy byl kontaktován Pensylvánskou Univerzitou, aby provedl podrobnou studii sociálních a ekonomických podmínek Afroameričanů pobývajících na území „seventh ward“ ve Philadelphii. Du Bois byl uveden jako asistent v sociologii, ale nesměl učit. Studie se trvala po dobu patnácti měsíců od 1. srpna 1896 do 31. prosince 1897 a až na krátkou zprávu o domácích služebnících, prováděl Du Bois všechny výzkumné práce v terénu sám. Monografie „*The Philadelphia Negro*“ byla publikována v roce 1899. Du Bois využíval metodologickou triangulaci. Jednalo se o metodu, při níž byly sekundární analýza údajů ze sčítání, sběru dat z rozhovorů, dotazníků, pozorování účastníků a etnografické přístupy pečlivě smíchány. Témata kvality života, která zachytil ve své sociologické studii, jsou vyčerpávající a pokrývají mnoho sociálních problémů řešených v kurzech současných sociálních problémů. Například standardní pokrytí kurzu sociálních problémů zahrnuje témata jako sociologická perspektiva, zdravotní péče, duševní zdraví, alkohol a drogy, kriminalita, chudoba, předsudky a diskriminace, genderové otázky, stárnutí, rodina, vzdělání, práce a ekonomika, městské problémy, populační změny a technologie a životní prostředí. [Worham 2005: 76]

Po úspěšně realizovaném výzkumu s názvem „*Philadelphia Negro*“ vystoupil na 44. zasedání *Americké akademie pro politické a sociální vědy* s projektem systematického dlouhodobého výzkumu černošské populace na jihu Spojených států. Svým článkem s názvem „*The Study of Negro Problems*“ [Du Bois 1898] zvěčnil potřebu vědeckého výzkumu osmimilionové populace Afroameričanů žijících ve Spojených státech. Tento článek měl přispět zejména ke zlepšení situace černochoů. Prvním krokem měl však podle Du Boise být peněžní dar nebělošským univerzitám, které se měly stát centrem výuky, ale hlavně centrem sociologického výzkumu ve spolupráci s předními univerzitami, jako byl například Harvard, John Hopkins University, Pennsylvania University a tak dále. Avšak v té době tyto univerzity nepovažovaly černošskou otázku za důležitou. [Du Bois 1898, Jeřábek 2014: 120]

Na závěr „*The Philadelphia Negro*“ Du Bois tvrdil, že „*The Negro Problem*“ byl založen na takových souvisejících otázkách, jako je nedostatek relevantních informací, ekonomická nerovnost, kriminalita a xenofobie. „*Národ jako celek by byl posílen, kdyby byly odstraněny sociální a ekonomické mezery oddělující různé rasové a etnické skupiny.*“ [Du Bois 1897].

Když Du Bois dokončil sběr dat k projektu „*The Negro Problem*“ ve Filadelfii v roce 1897, přijal nabídku Horace Bumsteada a stal se profesorem ekonomie a historie na univerzitě v Atlantě. Zde také založil první sociologický klub. Během prvního působení na univerzitě v Atlantě (1897 - 1910) tak byla splněna jeho touha učit sociologii a jeho pokus vychovávat novou generaci výzkumníků a koordinovat úsilí dalších výzkumníků ke studiu různých sociálních a ekonomických rozměrů (poznatky z prací „*The Negro Problem*“ byly implicitně zahrnuty). V tomto období dochází také k Du Boisovu prolínání empirické sociologie a sociální politiky. Na Atlantské univerzitě převzal Du Bois patronát nad pravidelnou organizací každoročních konferencí a publikováním ročenek „*Atlanta University Studies*“ počínaje začátkem jeho působení na této univerzitě roku 1898. Jednalo se o řadu studií černošského obyvatelstva, která univerzita vydávala ke stejnému tématu, jako byla konference. Ty obsahovaly podrobnou zprávu o výzkumu konkrétního problému černošské populace. Du Bois působil v Atlantě od roku 1898 až do roku 1910. V tomto období zde provedl celkem dvanáct výzkumů černošské populace, šestnáct vědeckých zpráv či monografií řady „*Atlanta University Studies.*“ Jednalo se dohromady o svazky o 2172 stranách analýz, tabulek, statistických údajů a výsledcích zkoumání. Témata těchto ročenek chronologicky:

- 1898, „*Some Efforts of American Negroes For their Own Social Betterment*“
- 1899 „*The Negro in Business*“
- 1900, „*The College-bred Negro*“
- 1901, „*The Negro Common School*“
- 1902, „*The Negro Artisan*“
- 1903, „*The Negro Church*“
- 1904, „*Some Notes on Negro Crime, Particularly in Georgia*“
- 1905, „*A Select Bibliography of the Negro American*“
- 1906, „*The Health and Physique of the American Negro*“
- 1907, „*Economic Co-operation among Negro Americans*“

- 1908, „*The Negro American Family*“
- 1909, „*Efforts for Social Betterment among Negro Americans*“
- 1910, „*The College-bred Negro American*“

[Du Bois 1898 – 1910, Wortham 2005: 78, Boston 1991: 304]

Zkoumaná témata se měla vždy cyklicky opakovat. Protože Du Bois Atlantskou Univerzitu v roce 1910 opustil, došlo k opakování jen u prvních pěti ročenek. [Jeřábek 2013: 68]

V roce 1909 založil Du Bois spolu s dalšími významnými osobnostmi černošské elity organizaci s názvem NAACP² (*Národní asociace pro podporu nebělošského obyvatelstva*). Po ukončení své akademické dráhy v roce 1910 se stal editorem časopisu této organizace zvaným „*The Crisis*.“ [Jeřábek 2013: 69]

Mezi lety 1911 – 1945 se Du Bois aktivně účastnil různých revolučních hnutí, mezi nimiž bylo nejvýznamnější hnutí „Panafrikanismus“ (Panafrikanismus je myšlenka, že národy afrického původu mají společné zájmy a měly by být sjednoceny. Historicky panafrikanismus často získával podobu politického nebo kulturního hnutí.), Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/Pan-Africanism>. Toto období a etapa života W. E. Burghardta Du Boise však není předmětem bádání této práce.

Dne 26. června 1934 podal Du Bois svou rezignaci v NAACP a zároveň ukončil svou práci redaktora časopisu *The Crisis*. Začal znovu prosazovat potřebu nezávislosti nebělošské komunity a spoléhat se na nebělošské instituce a organizace. V sérii krizových úvodníků v roce 1934 objasnil Du Bois svou představu o segregaci. [Rucker 2015: 41]

V dubnovém vydání z roku 1934 tvrdil, že černoši by měli: „*Organizovat naši sílu jako spotřebitelé; naučit se spolupracovat a využívat sílu jako producenti; trénovat se v metodách demokratické kontroly a provozovat a podporovat naše vlastní instituce.*“ [Du Bois 1934]

² NAACP je organizace pro občanská práva ve Spojených státech, která byla založena v roce 1909 jako mezirasová snaha prosazovat spravedlnost pro afroameričany skupinou zahrnující W. E. B. Du Boise, Mary White Ovington, Moorfield Storey a Ida B. Wells. Jejím posláním v 21. století je „zajistit politickou, vzdělávací, sociální a ekonomickou rovnost práv všech osob a eliminovat rasovou diskriminaci“.

Kritikům, kteří vyjádřili zděšení nad jeho zjevným přeběhnutím z řad integracionistů, Du Bois odpověděl: „*Neobávám se, že budu rozporuplný. Znepokojuje mě Pravda. Mluvím o podmínkách v roce 1934 a ne v roce 1910.*“ [Du Bois 1934]

V roce 1934 se Du Bois znovu stal vedoucím katedry sociologie na univerzitě v Atlantě, kde již v zimě téhož roku učil jako hostující profesor. Tam v letech 1940 až 1944 působil jako redaktor nového vědeckého časopisu *Phylon*. V tomto období vydal také své nejdůležitější historické dílo „*Black Reconstruction in America*“: Esej k historické části, kterou nebělošský lid hrál při pokusu o rekonstrukci demokracie v Americe, 1860–1880 (1935) a „*Dusk of Dawn*“: Esej k Autobiografii konceptu rasy (1940), jeho nejpoutavější autobiografické eseji od „*Souls of Black Folk*.“ Během tohoto období byl Du Bois nadále aktivním lektorem a partnerem mladých vědců a aktivistů, prohloubil také studium marxismu a cestoval do zahraničí. [Wortham 2005: 91, Gates Jr., Higginbotham 2008]

Dne 27. dubna 1959 byl Du Bois oceněn Leninovou cenou míru za „*Za posílení míru mezi národy.*“ Leninova cena je ocenění za vynikající služby v boji, za zachování a posílení míru ve světě. Uděluje se veřejným činitelům, politickým vůdcům a státníkům z jakékoli země bez ohledu na politické mínění, náboženství nebo rasu, kteří přispěli k posílení míru a přátelství mezi národy. [Kopie záznamu z udílení Leninovi ceny míru - Soviet Union z června roku 1960]

Kvůli falešnému obvinění Mccarthisty³ z protiamerické činnosti v 50. letech 20. století odešel Du Bois v roce 1961 do dobrovolného exilu v Ghaně, kde pracoval na svém posledním projektu „*Encyklopedie Africana.*“ Od konce roku 1961 do roku 1963 žil Du Bois v ghanském hlavním městě Akkra, pracoval na encyklopedii, podnikal dlouhé odpolední jízdy a během večerů ve svém domě pořádal setkání pro politickou elitu a malou kolonii Afroameričanů. [Gates Jr., Higginbotham 2008]

³ *McCarthyismus, pojmenovaný podle časového období v americké historii, kdy americký senátor Joseph McCarthy z Wisconsinu produkoval sérii vyšetřování a slyšení v padesátých letech ve snaze odhalit domnělou komunistickou infiltraci do různých oblastí americké vlády. Tento termín se od té doby stal přezdívkou pro pomluvu charakteru nebo pověsti prostřednictvím široce uveřejňovaných nevybíravých obvinění, zejména na základě nepodložených poplatků.* [online] Dostupné z: <https://www.britannica.com/topic/McCarthyism>

Du Bois zemřel v Ghaně roku 1963 den předtím, než se jeho američtí krajané zúčastnili „historického března,“ pochodu za práci a svobodu ve Washingtonu. [Booker 2015: 92] Bylo to den před tím, než Martin Luther King přednesl svůj slavný projev „*I have a dream*“ [King 2012, 162-167].

2 Projekt výzkumu Du Boisovy „sociologické školy“

Du Boisovy výzkumy se odvíjely zejména od programu jeho „sociologické školy“. Hlavní oblastí výzkumu této školy bylo studium sociálních problémů ovlivňujících americké černochoy. Zaprvé se jednalo o studium historického vývoje těchto problémů, dále o jejich pečlivé a systematické studium v současné době. Velký důraz byl také kladen na výsledky vědeckého studia černochoů až do té doby. Zkoumal se také rozsah a metoda, kterou by budoucí vědecká bádání měla využívat, a na závěr se věnovali agenturám, pomocí nichž je možné tyto práce nejlépe provádět. [Du Bois 1898: 2]

Nejprve bychom si měli vysvětlit, co se vůbec sociálním problémem myslí. „*Sociálním problémem je neschopnost organizované sociální skupiny realizovat své skupinové ideály prostřednictvím neschopnosti přizpůsobit určitou požadovanou linii jednání daným podmínkám života.*“ [Du Bois 1898: 2]

Sociálním problémem se tedy myslí určitý vztah mezi podmínkami a jednáním. Protože však podmínky a činy závisí na času, lokaci a skupině, pak se i tyto sociální problémy vyvíjejí a rostou. Na základě tohoto tvrzení Du Bois soudil, že nejde o jeden problém, ale spíše o svazek sociálních problémů, z nichž jsou některé nové, jiné staršího data, další jednoduché, jiné složité. Tyto problémy jsou simultánní v jednotě jednání, totiž sdružují se okolo těch Afričanů, která dvě staletí obchodování s otroky přivedla na Americký kontinent. Ti se již od počátku jejich příchodů potýkali s mnoha problémy. V oblasti práce se brzy začaly rozlišovat dva faktory: problémy týkající se doživotních otroků a ty, které se týkaly zaměstnanců na dobu omezenou. Těmito faktory byla ekonomická nadřazenost otrokářského systému a skutečnost, že otroci nebyli stejné rasy, jazyka ani náboženství jako služebníci a jejich páni. V takto široce oddělených dělnických třídách přirozeně vznikl rozdíl v právním a sociálním postavení. [Du Bois 1898: 3]

Koloniální stanovy brzy přestaly přijímat předpisy vztahující se na otroky a sluhy dohromady, namísto toho byly přijaty zákony pro sluhy na jedné straně a pro černošské otroky na straně druhé. Dalším problémem byla změna otrokářského kodexu na černý kodex a nahradili kastu stavu kastou rasy. Došlo k tvrdému zastavení legálního pohlavního styku ve snaze zabránit dalším komplikacím a omezením, dokonce došlo k omezení a potlačení obchodu s otroky. [Du Bois 1898: 4]

Tato koordinovaná a rozhodná akce opět změnila charakter černošských problémů, ale nepřestaly být vážné. Neschopnost černocho uniknout z kasty služebníka do politické svobody proměnila problémy skupiny v problémy rodinného života. [Du Bois 1898: 5]

Du Bois zdůrazňoval, že je nutno dbát na minulost černošské rasy a poučit se z ní. Problémy černochoů v době, ve které žil, se za 275 let evoluce pouze proměnily v nové a nikdy zcela nezanikly. Existence těchto problémů se v té době zjevně projevovala na skutečnosti, že rozhodně segregovaná masa osmi milionů Američanů nesdílí národní život těchto lidí, natož aby byli bráni jako nedílná součást sociálního orgánu. Kategorie, ve kterých se černochoům nedařilo začlenit se do skupinového života, představovaly konkrétní černošské problémy, které lze rozdělit na dvě odlišné, ale vzájemně související skutečnosti. Zaprvé černoši nesdíleli celý národní život, protože jako masa nedosahovali dostatečně vysokého stupně kultury. Zadruhé nesdíleli celý národní život, protože v Americe vždy existovalo přesvědčení, že lidé černošské krve by neměli být přijímáni do skupinového života národa. Dalo by se tedy říct, že celek této rasy nedosahoval sociálních standardů národa s ohledem na:

- a) ekonomickou situaci
- b) mentální trénink
- c) sociální efektivitu

[Du Bois 1898: 7]

Problémy chudoby, nevědomosti a sociální degradace se lišily od podobných problémů po celém světě skutečností, že byly komplikovány prostředím, ve kterém tito lidé žily. To představovalo druhou skupinu černošských problémů a ta spočívala, jak již bylo řečeno, na rozšířeném přesvědčení Američanů, že žádná osoba černošského původu by se neměla stát zakládajícím členem státního orgánu. Tento pocit vyvolával ekonomické, vzdělávací a zejména sociální problémy. [Du Bois 1898: 8]

W. E. Burghardt Du Bois viděl nutnost opatrného studování těchto problémů. Tvrdil, že bychom byli schopni rozlišit různé problémy ovlivňující tuto rasu, nejprve bychom si měli prostudovat černošské problémy. Nelze studovat černochoa na svobodě a dospět k obecným závěrům o jeho osudu bez znalosti jeho minulosti v otroctví. Měli bychom se tedy snažit poznávat a měřit všechny síly a podmínky, které vedou k vyřešení těchto problémů. To znamená sledovat jejich historický vývoj a co nejvíce objevit pravděpodobný trend dalšího vývoje. [Du Bois 1898: 9]

Co se ostatních černošských studií v té době týče, konstatujeme, že bylo učiněno jen málo pokusů o studium těchto problémů, což by mělo přispět ke zlepšení podmínek černochů v USA. Největší chybou, které se podle Du Boise tehdejší výzkumníci dopustili, byla kvantita notoricky nekritické práce zaměřené na černošskou otázku. Nekritické zejména z důvodu nedostatečné diskriminace při výběru a vážení důkazů, nekritické při výběru správného úhlu pohledu, z něhož by bylo možné tyto problémy studovat, a nakonec nekritické z hlediska zaujatosti v myslích tolika autorů. Na základě tohoto tvrzení docházelo podle Du Boise k tomu, že vznikaly nekonečné soudy a dohady ohledně amerického černocha. Ty vycházely z obecného přesvědčení influencerů a učedníků, že neexistuje žádný dostatečný materiál s prokázanou spolehlivostí, na kterém by každý vědec mohl založit konečné závěry o současném stavu a tendenci osmi milionů amerických černochů. Stručně řečeno každá osoba nebo publikace, která má v úmyslu učinit takové závěry, jednoduše vydává prohlášení, která jsou nad rámec rozumně prokázaného důkazu. [Du Bois 1898: 13 - 15]

Na základě uvědomění si těchto chyb, kterých se tito výzkumníci dopouštěli, dbal Du Bois při vedení své sociologické školy a svých studentů několika nepsaných pravidel. V první řadě rozsah a způsob jakýchkoli studií jimi vydávanými bylo třeba předem schválit po předložení náčrtů tak, aby nebránily svobodě jednotlivých studentů, ale aby systematizovaly a sjednotily jejich úsilí pokrývající širokou oblast vyšetřování. Dále trval na tom, aby věda jako taková - ať už jde o fyziku, chemii, psychologii nebo sociologii - měla jen jeden jednoduchý cíl, objevování pravdy. Jakýkoliv pokus dát mu dvojí cíl, učinit okamžitou sociální reformu namísto zprostředkovaného předmětu hledání pravdy, bude mít nevyhnutelně tendenci oba objekty zničit. Nová studie amerického černocha se tedy měla od samého počátku vyvarovat takových nedorozumění tím, že bude trvat na tom, že historický a statistický výzkum má pouze jeden cíl - zjištění skutečností, pokud jde o sociální síly a podmínky jedné osminy obyvatel země.

Na dalším místě musí studium černocha, stejně jako studium jakéhokoli předmětu, začínat určitými obecně přijatými postuláty. Musíme například připustit, že sociologie jakožto studijní obor je velký a proměnlivý, a že to, co platí pro černocha žijícího ve Filadelfii, nemusí nutně platit pro černocha žijícího v New Yorku, tedy že na černocha má vliv mnoho odlišných sociálních problémů. Aby se takováto studie mohla dále posouvat a bylo jí umožněno další zkoumání, je nutné připustit, že černoch je členem lidské rasy. A jako takový, ve světle historie a zkušeností, je schopen se do určité míry

zdokonalit a kultivovat. Má nárok na to, aby jeho zájmy byly posuzovány podle jeho počtu ve všech závěrech týkajících se společného zájmu. Na základě těchto předběžných úvah Du Bois tvrdil, že studium černocho přirozeně spadá do dvou kategorií, které musí být kvůli logické jasnosti ponechány odděleně. [Du Bois 1898: 15 - 17]

Tyto dvě kategorie dělíme na studium černocho jakožto sociální skupiny a na studium jeho zvláštního sociálního prostředí. Studium černocho jako sociální skupiny lze podle něj pro větší pohodlí rozdělit do čtyř ne zcela logických, ale zdánlivě nejpraktičtějších skupin, a to:

1. Historická studie
2. Statistická šetření
3. Antropologická šetření
4. Sociologická interpretace

[Du Bois 1898: 18]

Materiálu pro takovýto historický výzkum bylo mnoho. W. E. Burgardt Du Bois nabádal studenty k využívání například koloniálních stanov a záznamů částečně přístupných z archivů různých států, sbírek historických společností, velkého množství výkonných a kongresových zpráv a dokumentů, státních osnov, zpráv a reportů, zpráv různých institucí a společností, osobních příběhů a názorů různých pozorovatelů či publikací pokrývajících téměř tři století. Tyto zdroje měly sloužit jako zdroj nových informací o hospodářském a sociálním rozvoji černocho. Tedy o vzestupu a úpadku obchodování s otroky, o povaze, distribuci a stavu kultury Afričanů a v poslední řadě o vzestupu zvláštních projevů černošských sociálních dějin, jako byl černošský kostel, ekonomika života na plantážích, vlastnictví a velikost soukromého majetku otroků a v historii často zapomenuté kasty svobodných černocho. [Du Bois 1898: 18]

Co se provádění statistických šetření týče, neměla se snažit zapisovat hodnoty funkcí složitějších sociálních podmínek, než jaké byly uvedeny. Konkrétní sociální status černocho lze zjistit pouze intenzivními studii prováděnými na vybraných lokalitách kompetentními vyšetřovateli v souladu s jednotným obecným plánem. Statistické studie po skupinách bylo možné provádět přesněji a díky tomu měli být studenti schopni zajistit více kompetentních a odpovědnějších zprostředkovatelů než jakékoli obecné sčítání lidu. Takováto studie by se měla snažit zjistit pomocí nejuznávanějších metod sociálního měření velikost a stav rodiny, povolání a mzdy, negramotnosti dospělých a vzdělání dětí. Dále pak jejich životní úroveň, charakter bytů, vlastněný majetek a zaplacené nájemné

a charakter organizovaného skupinového života. Vyšetřování by měla být rozšiřována, dokud nepokryjí typický skupinový život černochoů ve všech částech země, a měla by se tak čas od času opakovat na stejných lokalitách a se stejnými metodami, aby se stala měřítkem sociálního rozvoje. Jednalo se o cyklická opakování, která sám Du Bois zahrnoval do svých studií a konferencí v Atlantě mezi lety 1897 – 1910 a ve svém nejslavnějším díle „*The Philadelphia Negro*.“ Třetí částí studia se zabývala antropologickým měření. To zahrnovalo vědecké studium těla černochoa. Nejvýraznějším rysem černochoa, tedy zvláštností, která byla velkou součástí mnoha problémů, jež se ho týkaly, byla jeho fyzická nepodobnost vůči lidem, s nimiž přišel do kontaktu. Tato situace často souvisela s rasovými problémy černochoů té doby. [Du Bois 1898: 19]

To, že existují rozdíly mezi bílou a černou rasou, je jisté, ale to, proč existují tyto rozdíly, nikdo nevěděl. Čtvrtým rozdělením takového vyšetřování byla sociologická interpretace. Ta měla zahrnovat uspořádání a interpretaci historických a statistických údajů s ohledem na zkušenosti jiných národů a jiné doby. Měla by se zaměřovat na studium jemnějších projevů společenského života, které mohou dějiny zmínit a které statistiky neumí spočítat. Jednalo se například o vyobrazení černošského života ve stovkách novin, jejich mnohačetné kultuře, hudbě a folklóru, zvycích atd. [Du Bois 1898: 20]

Další kategorie černochoů souvisela s již dříve zmíněným sociálním prostředím. Studium prostředí bylo možno provádět současně se studiem skupiny, pouze dvě kategorie museli být měřené odlišně. Bylo třeba pokusit se izolovat a studovat hmatatelné jevy černošských předsudků ve všech možných případech. Jejich dopad na černošský fyzický vývoj, na jejich duševní vnímavost, morální a sociální stav, který se projevoval v ekonomickém životě, v právních sankcích a ve zločinu a bezpráví. Avšak i Du Bois si byl vědom toho, že bude trvat roky, ba dokonce i desetiletí, než bude možno takovou komplexní a přesnou studii uskutečnit. Přesto však věřil, že se jedná o nejrychlejší cestu ke konečnému řešení tehdejších a možná i současných potíží černochoů. [Du Bois 1898: 20 - 21]

Jako poslední radu či pravidlo, které Du Bois navrhoval, byla volba nejvhodnější formy agentury k provádění prací takového rozsahu. Jeho doporučení bylo obrátit se na vládu a univerzity. Jedině v kombinaci s jejich organizovaným a soustředěným úsilím, potřebnými prostředky a dovednostmi lze dosáhnout požadovaných výsledků. Je také možné, aby různé národní úřady a státní vlády studovaly určité aspekty černošské otázky

v širokých oblastech. Avšak žádný výzkum takového rozsahu a velikosti nedojde daleko bez finanční pomoci. Podle Du Boise budou prvním účinným krokem k vyřešení černošské otázky bezpochyby dotace černošské školy, která nebude sloužit pouze jako výukový orgán, ale také jakožto centrum sociologického výzkumu. Klíčová měla být také úzká spolupráce s univerzitami - Harvardem, Kolumbijskou univerzitou, univerzitou Johna Hopkinse a Pennsylvánskou univerzitou. [Du Bois 1898: 21 - 22]

Pro lepší představu toho, jak by měla vypadat studie či výzkum podle Du Boise, je příhodné v další kapitole této práce provést stručnou rekapitulaci jeho nejslavnějšího díla – „*The Philadelphia Negro*.“

3 The Philadelphia Negro

„*The Philadelphia Negro*“ je sociologická studie napsaná W. E. Burghardtem Du Boisem. Nabídku ke zpracování tohoto díla přijal Du Bois v roce 1896 na základě výzvy děkana Pennsylvánské univerzity Charlese C. Harrisona a vlivné představitelky charitativního hnutí ve Filadelfii Susan P. Whartonové. Cílem bylo provést podrobnou studii ohledně sociálních a ekonomických podmínek Afroameričanů pobývajících na území *Seventh Ward* ve Filadelfii. [Wortham 2005: 76]

Vyšetřování začalo prvního srpna 1896 a pokračovalo až do třicátého prvního prosince roku 1897. Práce byly zahájeny tak, že Du Bois navštěvoval domácnosti Afro- Američanů v *Seventh Ward* a vyplňoval s nimi připravené dotazníky. Jednalo se o velice komplexní dílo, které obsahuje přes 420 stran a 18 kapitol. [Du Bois 1967: 1]

Du Bois se v „*The Philadelphia Negro*“ zabývá sociálními dimenzemi/problémy, které se týkaly černošské komunity žijící na území Filadelfie v části *Seventh Ward*. Dílo začíná diskusí o metodologických otázkách a problémech spojených s afroamerickou kvalitou života ve Filadelfii (kapitoly 1 - 2). Poté Du Bois představuje krátkou historii Afroameričanů ve Filadelfii od roku 1638 (kapitoly 3 - 4), dále přechází k diskusím o složení populace (kapitola 5), rodinném stavu (kapitola 6), migraci (kapitola 7), vzdělání (kapitola 8), pracovnímu statusu (kapitola 9), zdraví (kapitola 10), rodině (kapitola 11), dobrovolným sdružením, především církvi (kapitola 12), kriminalitě (kapitola 13), chudobě a alkoholismu (kapitola 14), bydlení (kapitola 15), předsudkům a sňatkovosti (kapitola 16) a politické účasti (kapitola 16). Závěrečná kapitola obsahuje shrnutí hlavních zjištění a doporučení opatření, která mohou Afroameričané a bělošské obyvatelstvo podniknout, aby pomohli zlepšit afroamerickou kvalitu života ve Filadelfii. [Wortham 2005: 77]

Jako výzkumnou metodu Du Bois využíval metodologickou triangulaci, která charakterizovala jeho přístup ke studiím z konferencí na Atlantské univerzitě. Dalšími metodami byly sekundární analýza údajů ze sčítání lidu, formáty a výsledky sběru dat z rozhovorů a dotazníků (dotazování dům od domu a následně obecné průzkumy), pozorování účastníků a etnografické přístupy, které byly pečlivě smíchány. [Wortham 2005: 76]

Du Bois považoval za nejlepší provést intenzivní studium podmínek v této oblasti města a poté tyto informace doplnit a opravit obecným pozorováním a dotazováním

v jiných částech města. Mezi devíti tisíci černochoy této městské části bylo použito šest různých dotazníkových šetření, dotazník pro rodiny s obvyklými otázkami týkajícími se počtu členů, jejich věku a pohlaví, jejich manželského stavu a místa narození, jejich schopnosti číst a psát, jejich zaměstnání, výdělků, atd. Individuální harmonogram s podobnými dotazy, domácí plán s otázkami ohledně počtu pokojů, nájemného, nájemníků, služeb atd., časový plán ulic pro údaje o shromažďování, údaje o různých malých ulicích a uličkách a harmonogram institucí pro organizace a instituce. Zároveň byla konečně použita mírná variace individuálního harmonogramu pro zaměstnance domů žijící v místech jejich zaměstnání. Tato studie centrálního okresu černošského osídlení poskytla klíč k situaci ve městě, na ostatních částech města byl proto proveden obecný průzkum, který zaznamenal případné výrazné rozdíly v podmínkách, aby zjistil obecné rozložení těchto lidí a shromáždil informace a statistiky týkající se organizací, majetku, trestné činnosti a chudoby, politické činnosti a podobně. Tento obecný dotaz, i když ve většině případů postrádal přesné metody měření, sloužil přesto k opravě chyb a ilustraci významu statistického materiálu získaného z přehledu dotazování dům od domu. V průběhu studie se používaly takové oficiální statistiky a historický materiál, které se zdály být spolehlivé, a zkušenosti lidé, bílí i barevní, byli rovnocenně dotazováni. [Du Bois 1967: 2]

Údaje o kvalitě života, která zachytil v tomto svém klasickém díle, jsou vyčerpávající a pokrývají mnoho sociálních problémů řešených i dnes. Například standardní pokrytí kurzu sociálních problémů zahrnuje témata jako sociologická perspektiva, zdravotní péče, duševní zdraví, alkohol a drogy, kriminalita, chudoba, předsudky a diskriminace, genderové otázky, stárnutí, rodina, vzdělání, práce a ekonomika, městské problémy, populační změny a technologie a životní prostředí. [Wortham 2005: 76]

Publikováno v roce 1899, „*Philadelphia Negro*“ bylo jedním z nejvíce ceněných děl Du Boise. Svým rozsahem nám toto empirické dílo poskytuje průkopnický výzkum. Představuje první podrobnou společensko-vědeckou analýzu afroamerické městské komunity. Pro ty, kteří studují sociologii náboženství, je Du Boisův výzkum černých kostelů ve Filadelfii prvním podobným výzkumem provedeným pro města. Mezi závěry Du Boise patří například identifikace třídních rozdílů mezi Afroameričany ve vztahu k zaměstnání, příjem a světový názor, což zpochybnilo převládající diskurz, že černé komunity jsou homogenní a nediferencované; nebo tvrzení, že Filadelfii jako celek

negativně ovlivnila snížená prosperita a ekonomické plýtvání. První závěr byl empiricky podpořen údaji, zatímco druhý byl spekulativnější a nepřímo vycházel ze schopností Afroameričanů, které nebyly využity.[Williams 2005]

Du Bois rovněž na závěr „*The Philadelphia Negro*“ tvrdí, že „*The Negro Problem*“ byl založen na takových souvisejících otázkách, jako je nedostatek relevantních informací, ekonomické nerovnosti, kriminalita a xenofobie. Národ jako celek by byl posílen, kdyby byly odstraněny sociální a ekonomické mezery oddělující různé rasové a etnické skupiny, zejména pokud by různé skupiny byly ochotny komunikovat spíše v duchu spolupráce než v soutěži. [Wortham 2005: 78]

Existují přinejmenším dva významné aspekty „*The Philadelphia Negro*,“ které je třeba zdůraznit. Dle Lewise formuloval Du Bois triadický koncepční rámec rasy, společenské třídy a ekonomického systému. [D. L. Lewis 1993: 208] Tyto tři faktory byly nedílnou součástí sociální dynamiky způsobující problematické podmínky a zkušenosti Afroameričanů ve Filadelfii. Rasové předsudky podle Du Boise bránily i těm nejzkušenějším, nejvzdělanějším a nejpracovitějším Afroameričanům v dosažení vyšších cílů. Rozdíly v mezirasových třídách byly zčásti založeny na tom, jak podle Du Boise dokázaly vyšší třídy afrických Američanů přežít v drsném kapitalistickém ekonomickém systému prostřednictvím svých hodnot tvrdé práce, finanční šetrnosti a morální zdrženlivosti. Du Bois nastínil celkovou dynamiku vysvětlující stav Afroameričanů ve městě prostřednictvím teoretického propojení osobního chování, postojů a světových názorů s konkrétním socioekonomickým kontextem. [Williams 2005]

4 Přehled vybraných ročníků konferencí v Atlantě

V této části si představíme několik z jednotlivých ročníků konferencí pořádaných Du Boisem a jeho spolupracovníky na Atlantské Univerzitě. U uvedených ročníků si vždy krátce shrneme, kdo se na nich ve spolupráci s W. E. B. Du Boisem podílel a na jaký problém černošského obyvatelstva se v daném roce zaměřovali. Tyto vybrané ročenky byly zvoleny z důvodu jejich odlišného zaměření a také problematiky, kterou se v daných ročnících výzkumníci zabývali a její důležitosti pro empirický a sociální výzkum černošského obyvatelstva. Vzhledem k poměrně velkému počtu účastníků a spolupracovníků na každé konferenci bude vyzdvížena a následně charakterizována práce pouze několika vybraných výzkumníků a výzkumnic, jejichž výzkum je v daný rok pořádání konference shledáván nejpřínosnějším.

4. 1 Social and Physical condition of Negroes in Cities

Rok pořádání konference: 1897

Téma konference: „*Sociální a fyzická kondice černochů žijících ve vybraných částech jižních měst*“

Přehled účastníků/spolupracovníků:

- Prezident Atlantské Univerzity - Horace Bumstead
- Editor – W. E. B. Du Bois
- L. M. Hershaw
- Prof. Eugene Harris
- Rev. Joseph E. Smith
- Prof. Wm. H. Crogman
- J. Love M. D.
- H. R. Butler A. M., M. D.
- J. R. Porter DDS
- Georgia Swift King
- Selena Sloan Butler
- Rose Morehead Bass

Na začátek byla zvolena první ročenka, která byla představena na konferenci v roce 1897 s názvem „*The Study of Negro Life.*“ Ročenka z roku 1897 se zabývala

obecnou sociální a fyzickou kondicí 5 000 černochů žijících ve vybraných částech některých jižních měst. Předmětem zájmu výzkumníků byla míra fyzické kondice a míra úmrtnosti bílého a barevného obyvatelstva mezi lety 1882 – 1895 v Atlantě. Výsledky výzkumu odhalily, že:

Barevná míra úmrtnosti přesahuje bílou, což je průměrná nadměrnost pro pět měst, během období patnácti let.

Míra úmrtí barevné populace v pěti městech je nižší pro období 1890-95 než pro období 1881-85.

Hlavní příčinou nadměrné úmrtnosti mezi barevným obyvatelstvem v pěti městech byla plicní onemocnění a kojenecká úmrtnost.

Nejmenší rozdíl mezi bílou a barevnou mírou úmrtnosti byl způsoben nepříznivými hygienickými podmínkami; tyfus, malarické a šarlatové horečky, záškrť, průjem a tuberkulóza. [Hershaw, Du Bois 1897: 18 – 19]

Prof. Eugene Harris – „*The physical condition of the race, whether dependent upon social conditions or environment*“

Jako první spolupracovník bude uveden Profesora Eugena Harris z Fiskovy Univerzity v Nashvillu Tennessee. Tento se na této konferenci zabýval otázkou, zda je fyzická kondice rasy závislá na sociálních podmínkách či životním prostředí. Hovoří o politických, sociálních a civilních podmínkách černochů oproti bílým obyvatelům. Vidí zde problém znevýhodňování, přestože mají stejné pravomoci jako bílí. Tyto závěry poté zveřejnil ve výsledcích své studie v Nashvillu. Zabýval se smrtí způsobenou tuberkulózou v Nashvillu mezi lety 1893-1895. Dále pak rozvádí téma child-bearingu, potřeby poskytnout více informací o dětské kultuře neběložskému obyvatelstvu. Nakonec nabádá k tomu, že je nutno vymýtit nemoci jako jsou, malárie, tuberkulóza, zápal plic, scrofula, pohlavní choroby či kojenecká úmrtnost. [Harris 1897: 20 – 28]

Rev. Joseph E. Smith – „*The care of neglected children*“

Dalším spolupracovníkem byl pan Joseph E. Smith, který působil jako reverend kostela ve městě Chattanooga v Tennessee. Na konferenci hovořil o péči o zanedbané děti. Tyto děti často žily v neúplných rodinách, většinou pouze s matkou, která z důvodu pracovní vytíženosti neměla mnoho času na jejich výchovu. Tudíž se stalo trendem, že tito mladiství ve snaze upozornit na sebe vyráželi do ulic, kde se poměrně často zaplétali

do kriminálních činností a poté bývali zpravidla uvrženi do vězení, kde si je jejich pracující matka obvykle vyzvedávala. J. Smith poukázal na fakt, že: „*poskytnutím dobrého zázemí, tedy zavedením tzv. „denních školek“ se tak může dostat těmto dětem péče, morálky, vštípí jim základní pravidla hygieny, pravidelné stravování, které zamezí jejich pozdějšímu sklonu ke kriminalitě.*“ [Smith 1897: 41 – 43]

A. J. Love M. D. – „*Causes of consumption and practical methods of preventing it.*“

Doktor A. J. Love z Atlantské univerzity se spolu se spolupracovníky z Atlanty zaměřoval na tuberkulózu, její příčiny a možnosti jejího předcházení. Jeho příspěvek pojednává o tom, co je to tuberkulóza, zda může být dědičná a jaké jsou její příznaky. Dále se zaměřil na otázky, kde se lze nakazit a proč se vůbec vyskytuje. Jeho závěrem bylo, že toto je způsobeno nepříznivými podmínkami, ve kterých dotyční lidé žijí (smrad, mnoho prachu, špína atd.) Tuberkulóze se dá předejít hygienou, žít v čistších podmínkách, zdravou a čistou výživou. [Love 1897: 46 – 50]

H. R. Butler A. M., M. D. – „*Ventilation*“

Doktor H. R. Butler přispěl do ročenky svým článkem o ventilaci, cvičení a psychickém rozvoji. Tato část konstatuje, že ventilace je důležitá při boji s infekcemi a onemocněními či hygienou a prostým zdravím. Jednalo se však o záležitost velmi často opomíjenou a přehlíženou. [Butler 1897: 51 – 52]

J. R. Porter DDS – „*The care of the teeth in its relation to health*“

Další článek byl věnován péči o zuby ve vztahu ke zdraví od dentisty z Atlanty, J. R. Portera. Ten poukazuje na vliv nemocných zubů na celkové zdraví a jejich trvalé znevýhodnění na naše energie. Každý jejich účinek může mít vážné důsledky a může zanechat trvalou stopu na našem fyzickém vzhledu a zdraví. Tudiž poukazuje na důležitost péče o zuby a možné důsledky jejího zanedbávání. [Porter 1897: 53 – 54]

Georgia Swift King, Selena Sloan Butler, Rose Morehead Bass – „*General mothers meeting*“

Na závěr této konference proběhlo tzv. *General mothers meeting*, při níž byla projednávána problematika školek a potřeba jeslí. Začneme tedy vůbec onou schůzkou matek. Ta byla vedena Georgiou Swift Kingovou z Atlanty. Zdůrazňovala podstatu rodičů a domova, zejména matek v životě rodin černochů. Matky jsou důležité především

kvůli výchově dětí, sirotků, zajišťování domácností (úklidu, vaření) či jen jako psychická, fyzická či morální podpora členů rodiny. [King 1897: 61 – 62]

Pokračujeme článkem věnovaným potřebě jeslí od Seleny Sloan Butlerové z Atlanty. Potřeba jeslí by měla významně dopomoci rodinám, kde rodiče pracují od rána do noci za nízký plat, aby své rodiny zajistili, a tudíž nemají čas na výchovu a péči o děti. Často se tak stává, že takto zanedbané děti se pravděpodobněji vydají na stezku deviace a kriminálních činností. Také se nemá kdo starat o jejich zdravotní, duševní, psychický a morální stav, a tak mnoho těchto dětí umírá na nemoci, které by za normální péče nebyly pro tyto děti smrtelné. [Butler 1897: 63 – 65]

Na závěr této schůzky byl přednesen článek od Rosy Morehead Bassové z Atlanty, která sledovala podobnou myšlenku jeslí. Školky mají opět dopomoci matkám a tvrdě pracujícím rodičům, kteří se nemohou dostatečně postarat o své děti. Navíc má školka funkci vzdělávací a morální, což by mělo vést ke zlepšení takto napjaté situace mezi nebělošským a bělošským obyvatelstvem. [Bass 1897: 66 – 68]

4. 2 The College-Bred Negro

Rok pořádání konference: 1900

Téma konference: „*Vysokoškolský černoš*“

- Přehled účastníků/spolupracovníků:
- Prezident Atlantské Univerzity - Horace Bumstead
- Editor – W. E. B. Du Bois
- Rev. George C. Rowe
- H. M. Porter LL
- Rev. J. H. Simons
- C. T. Meserv
- R. W. Gadsen
- H. H. Williams
- Geo. Sal

V této podkapitole si představíme ročenku, kterou Du Bois a jeho spolupracovníci představili na konferenci v Atlantě roku 1900, a jejíž název je „*College-bred Negro*.“

Při vyšetřování roku 1900 bylo prvním úkolem shromáždit spolehlivý seznam černošských absolventů vysokých škol v zemi a zjistit jejich současný pobyt. Nakonec

bylo rozhodnuto nazvat kteroukoli instituci, která měla kromě běžného středoškolského studia v Nové Anglii kurz minimálně jednoho roku, vysokou školou; a počítat absolventy všech těchto kurzů a delších kurzů jako absolventy vysokých škol za předpokladu, že při ukončení studia získali titul bakaláře umění nebo vědy. [Du Bois 1900: 10 - 11]

V ročence následuje řada statistických údajů o počtu studentů přijatých v letech 1898 – 1899, o univerzitách, na kterých byli přijati, dále o tom, jaké byly požadavky na to, aby mohli být černošští studenti vůbec na univerzity přijati a jaká byla délka jejich studia. Další údaje se týkají jednotlivých stupňů vzdělání (letního i zimního semestru) a jejich vyučovací náplní. [Du Bois 1900: 16 – 28]

W. E. B. Du Bois, Rev. George C. Rowe, H. M. Porter, Rev. J. H. Simons – „*What College-Bred Negroes have done?*“

Jako prvního spolupracovníka při práci na této ročence uvádíme Rev. George C. Rowa, jenž byl americký misionář, ministr a básník. Stal se ministrem kongregační církve v Plymouthu v Charlestonu v Jižní Karolíně, kde také publikoval své verše. Rowe byl navíc tiskařem na virginském Hampton Institute a založil školu, která se stala nedělní školou s názvem „*Little England Chapel*“. Spolu s právníkem z Atlantské univerzity H. M. Porterem a Reverendem J. H. Simonsem (rovněž z Atlanty) se zaměřovali na téma „*What College-Bred Negroes have done*“. Jejich práce obnášela řadu statistik o počtu černochoů studujících na různých univerzitách, jejich reputacích či prospěchu na daných univerzitách. Uvádějí se zde tabulky s počtem absolventů od roku 1826 do roku 1899. Další statistiky jsou zaměřeny například na černošské absolventy rozdělené podle roku a instituce, odkud černošští absolventi pocházejí, jejich místa narození a z hlediska migrace příslušného státu. Posledním tématem jsou krátké výpovědi o těžkém životě černochoů, o stavu a velikosti jejich rodin, případném zaměstnání, vztazích a samozřejmě škole a jejich studijním životě. [Du Bois, Rowe, Porter, Simons 1900: 37 – 54]

Dalším předmětem zkoumání výzkumníků byly ženy – tedy absolventky a učenkyně. Předkládají se zde statistiky absolventek, spolu s jejich počtem v určitém roce a univerzitou jimi studovanou. Následuje rodina a vztahy, tedy statistiky, kdy lidé vstoupili do manželství a jak dlouho jejich manželství trvalo. Autoři dále navazují na zkoumání manželského stavu (single, ženatý/vdaná, vdovec/vdova, rozvedený/rozvedená). [Du Bois 1900: 55 – 65]

C. T. Meserv, R. W. Gadsen, H. H. Williams, Geo. Sal - „Occupations of College-Bred Negroes“

Navazujícím tématem je povolání. To bylo předmětem bádání C. T. Meserva z Shawovy univerzity spolupracujícím s R. W. Gadsenem z Athén, H. H. Williamsem z Atlanty a filantropem Geo. Salem z Baptistické vysoké školy v Atlantě (dnes známá jako Morehouse College). Ti se zaměřovali na typ povolání vykonávané černochoy mezi lety 1870 až 1898, překládali se také statistiky ohledně lidí, kteří své zaměstnání nikdy nezměnili. Na druhou stranu je předložen i přehled statistik těch, kteří měli pár dalších úspěšných zaměstnání, rozbor počtu absolventů a jejich uplatnění v diverzních odvětvích. Posledním tématem tohoto úseku jsou výpovědi učitelů o jejich žácích a jejich současných zaměstnáních či pracovních pozicích. Tato pasáž je zaměřena na výpovědi lidí, kteří zastávali různé pracovní pozice, např. učitelé, kněží, farmáři, obchodníci či politici. U politiků je následně předložena statistika, kolik lidí volí, proč a koho v kterém roce a ve kterém státě. [Du Bois, Meserv, Gadsen, Williams, Sal 1900: 63 – 72]

V návaznosti na tuto kapitolu se Du Bois a jeho spolupracovníci tázali nejvyšších představitelů předních univerzit a institutů pro vzdělávání, „*Zda-li je skutečně vysokoškolský výcvik černochoů nezbytný, pokud ano, jaká část celkových výdajů na vzdělávání by měla být věnována tomuto školení? A konečně - jaké studijní osnovy se nejlépe hodí pro mladé černochoy?*“ Na tuto otázku odpovídali například:

J. Stanley Hall, prezident Klarkovy univerzity, George E. Maclean, prezident státní univerzity v Iowě, Davis S. Jordan, prezident Lelandské, juniorské univerzity ve Stanfordu, Wm. F. Warren, prezident Bostonské univerzity, Joseph Swain, prezident univerzity v Indianě, Arthur T. Hadley, prezident univerzity Yale, James B. Angel, prezident Michiganské univerzity, Charles W. Eliot, prezident Harvardské univerzity a další. [Du Bois 1900: 104 – 110]

Poslední část tohoto sborníku se zabývá úmrtností absolventů. Překládají se statistiky úmrtnosti na čtyřech univerzitách – Fisk, Howard, Wilberforce, Atlanta a další. Následují názory presidentů různých univerzit ohledně budoucnosti tématu „*College-Bred Negro.*“ Dále se předkládají výdaje Atlantské univerzity za léta 1894 – 1900 a výdaje dalších institucí a studentů, kteří do tohoto projektu přispěli, jako například Atlanta, Harward, Hampton atd. [Du Bois 1900: 102 – 103]

4. 3 The Negro Church

Rok pořádání konference: 1903

Téma konference: „Černošská církev“

Přehled účastníků/spolupracovníků:

- Prezident Atlantské Univerzity - Horace Bumstead
- Editor – W. E. B. Du Bois
- John Wesley Cromwell
- Annie Marion MacLean Phd
- Monroe N. Work
- Richard Robert Wright Jr
- Rev. Francis J. Grimke

Ročenka z roku 1903 s názvem – „*The Negro Church*“ je rovněž zajímavá. Du Bois a jeho spolupracovníci se v ní zaměřovali na černošskou církev a kostely jakožto ústřední instituci v životech amerických černochoů. Studie byla orientována na náboženství černochoů a jeho vliv na morální návyky. Vláda Spojených států a církev vydaly velké množství materiálu. Z tohoto množství a omezeného výzkumu v různých typických lokalitách bylo možné provést studii s určitou hodnotou a obsáhlostí. Šetření bylo založeno na výsledcích ze sčítání lidu Spojených států z roku 1890, zápisů z konferencí, ze zpráv o institucích, společnostech, na více než dvou stech zvláštních zpráv od pastorů a úředníků, výpovědích z mnoha teologických škol, na reportech od ředitelů škol atd. [Du Bois 1903: V – VI]

John Wesley Cromwell – „*The Earlier Churches and Preachers*“

Jako první zde John Wesley Cromwell uvádí historickou statistiku prvních kostelů a kazatelů. John Wesley Cromwell byl pedagog, právník a novinář. Učil na několika školách v letech 1865 až 1871, z nichž některé byly umístěny v Portsmouthu a Norfolk County. Cromwell získal právnícký titul na Howardově univerzitě a byl pravděpodobně prvním afroamerickým právníkem, který argumentoval před Interstate Commerce Commission, a pomohl založit americkou černošskou akademii. Pojednává o tom, že první kostely pro nebělošské obyvatelstvo přišly ve čtyřech etapách. Údajně první baptistický kostel byl založen ve Williamsburgu v roce 1776. Následovaly další v roce 1778, jeden byl v Augustě atd. V této pasáži je také vyzdvihováno jméno Richarda Allena

jakožto prvního pionýra organizujícího první kostely, byl také jedním z promotérů a předních účastníků národní konvence nebělošských lidí ve Spojených státech v roce 1830 vůbec. Další významné jméno, které se zde zmiňuje, je Absalom Jones, charismatický kazatel, který dokázal kázat na veřejnosti s neuvěřitelnou vášní. Následuje jméno reverenda Johna Glouceстера, prvního nebělošského ministra, působícího jako pastor prvního nebělošského presbyteriánského kostela. [Cromwell 1903: 30 – 35]

Annie Marion MacLean Phd. – „*A Town in Florida*“

Při práci na této ročence bychom neměli zapomenout ani na přínos Annie Marion MacLeanové, Phd. Ta se zaměřila na město Deland na Floridě, protože se podle ní jednalo o město ideální pro studium populace černochů, a to jak pro jeho charakter, tak pro velikost. V Delandu se totiž nacházely tři poměrně dobře organizované černošské kostely. V nich a kolem nich se soustředil náboženský život barevných obyvatel, který mohl být studován podle jejich důležitosti. Jednalo se o kostely Missionary Baptist Church, Bethel Church, St. Annis 'Primitive Baptist. Každý byl unikátní svými tradicemi, způsoby udržování kostela, kapacitou lidí i tím, od kterého roku svého věku ho mohou navštěvovat i děti, výdělkem a dalšími. Annie Marion MacLeanová byla průkopnická americká socioložka ženské Chicagské školy a někdy se jí říká „matka současné etnografie“. Byla jednou z prvních žen, které se věnovaly profesionální kariéře v sociologii. Práce MacLeanové byla silně ovlivněna jejím vztahem se sociálními reformátory, jakou byla například Jane Addams, stejně jako zakládajícími vědci sociologie, například Albion Small, Charles Henderson nebo George Herbert Mead.[Maclean 1903: 64 – 65]

W. E. B. Du Bois, Monroe N. Work – „*The Middle West, Illinois*“

Middle-West Virginia od Monroe N. Work. Celým jménem Monroe Nathan Work byl afroamerický sociolog, který v roce 1908 založil Ústav záznamů a výzkumu na Tuskegee Institute. Mezi jeho slavná publikovaná díla patří „*Negro Year Book*“ a „*Bibliografie černocho v Africe a Americe*,“ bibliografii přibližně sedmnácti tisíc odkazů Afroameričanům. Na začátku je představena stručná statistika počtu lidí navštěvujících různé kostely, přehled vyznávající víry a počet nemovitostí, které vlastní církev v přepočtu na dolary a jejich výdaje. Následuje statistika 29 kostelů v Illinois (sledoval se počet jejich členů, aktivní členi, náklady na kostely, výplaty, dluhy, charity, mise, další výdaje atd.). Pro jižní Illinois byly uvedeny reporty 74 africko-metodistických episkopálních kostelů (zkoumaly se členové, ministři, výdaje, charitativní práce, fary,

počet kostelů atd.). Posledním bodem této části byly nebělošské kostely v Chicagu s počtem lidí navštěvujících kostely a vyznávajících jinou víru, spolu s reputací, jakou měly pastoři z pěti velkých kostelů (počet členů 300 – 1000) a pastoři kostelů (počet členů 100 -300). [Du Bois, Work 1903: 83 – 92]

Richard Robert Wright Jr. – „*The Middle West, Ohio*“

Richard Robert Wright Jr. byl americký sociolog, sociální pracovník a ministr. V roce 1911 získal Wright jako první Afroameričan doktorát ze sociologie na organizované postgraduální škole, když získal titul PhD na University of Pennsylvania. Wright byl redaktorem časopisu „*Christian Recorder*,“ nejstaršího existujícího periodika vydávaného Afroameričany ve Spojených státech, jehož existence se datuje před občanskou válkou“, v letech 1909–1936.

Wright pojednává o krátké historii města Green County s poměrně ucházejícím zastoupením černošské populace. Ti po nějakou dobu (i přesto, že se jednalo z většiny o otroky, kteří jakožto většina obyvatelstva navštěvovala kostely) žili v souladu s bělošským obyvatelstvem, poté se však v době revoluce (zhruba kolem roku 1815) běloši rozhodli, že černoši budou mít samostatné kostely vyhrazené pro nebělošské obyvatelstvo. Následuje statistika černošských kostelů podle Baptistů a jejich organizací (Africko-metodističtí episkopální církve a jejich organizace a celkový počet z censu z roku 1890 pro Spojené státy Ohio, Green County, spolu s dluhy, výplatou pastorů, cenou nemovitostí, zapláceno z dluhů atd.). Poté je představeno město Xenia s podobnou statistikou a historií nebělošských kostelů (podle počtu zastoupení, kolik bělošských, nebělošských kostelů je zde a součet, počet zastoupení podle pohlaví, věku). Jako další téma jsou zde rozebírány aktivity kostelů, jakožto dobročinné akce, nedělní školy, nedělní vybírání peněz na dobrou věc. Poslední kapitoly tohoto výzkumu sledují další různorodé statistiky černošských kostelů, např. výpovědi pastorů, věk lidí navštěvujících různé kostely atd. [Wright Jr. 1903: 92 – 108]

Další části ročenky jsou zaměřeny na současný stav kostelů z pohledu baptistů, afrických metodistů, zion metodistů, nebělošských metodistů, presbyteriánů a dalších. V této pasáži je předložena statistika výdělků kostelů za každý měsíc a jejich konečný součet. Následuje součet příslušníků či lidí hlásících se k dané církvi ve Spojených státech a hodnota výnosu těchto institucí. Na konci najdeme seznam lidí, kteří dotovali kostely,

ať už biblemi a literaturou, záznamy o příjmech z obchodního oddělení, speciálních předplatných, reklamách a dalších prostředcích. [Du Bois 1903: 111 – 123]

Na téma církve a černošských kostelů byla dotázána i laická veřejnost. Černošským laikům ve státech Florida, Alabama, Louisiana, Mississippi, Texas, Severní a Jižní Karolína, Virginia, Kentucky a mnoho dalším bylo položeno několik otázek. Výzkumníci se jich dotazovali zejména na současný stav kostelů v jejich státě, na charakter jejich kněžích a ministrů, jejich nedostatky nebo zda jsou nedělní školy efektivní v učení dobrým mravům a morálnímu vychování, zda se mladí lidé přidávají k návštěvám kostela či ho podporují, jaká je největší potřeba ke zlepšení vlivu kostelů a tak dále. Ke každé otázce byla poté přidána statistika toho, jak lidé odpovídali, následována krátkou výpovědí několika účastníků z každého vybraného státu. [Du Bois 1903: 154 – 164]

V závěrečných částech se řeší například otázka morálního statusu černochoů. Ke zjištění obecných názorů na toto téma byla komise Hamptonovy konference pod dohledem Reverenda Francise J. Grimkeho z patnácté ulice presbyteriánského kostela ve Washingtonu pověřena tímto vyšetřováním. [Du Bois 1903: 176 – 185]

Pozornost byla věnována i dětem a jejich vztahu ke kostelům a církvi. Děti byly dotazovány a odpovídaly na sérii otázek, mezi nimiž například: *jsi křesťan (vždy podle stáří dítěte)*, *chodíš do kostela*, *chodíš rád do kostela*, *proč máš zrovna tento určitý kostel nejraději*, *co to znamená být křesťanem* atd. Následuje série odpovědí a jejich analýza. [Du Bois 1903: 185 – 190]

Nakonec je uveden list několika důležitých kazatelů, z nichž můžeme uvést například biskupa Daniela Payna, D. W. Andersona, Leonarda A. Grimese, Henryho Highland Gareta a mnoho dalších. [Du Bois 1903: 202]

4. 4 The Negro Crime (particularly in Georgia)

Rok pořádání konference: 1904

Téma konference: „Černošská kriminalita (částečně v Georgii)“

Přehled účastníků/spolupracovníků:

- Prezident Atlantské Univerzity - Horace Bumstead
- Editor – W. E. B. Du Bois
- Frank B. Sanborn
- Monroe N. Work
- Henry H. Proctor

Poslední sborník, který hodlám v této práci představit, byl prezentován na konferenci v Atlantě v roce 1904 s názvem „*Some notes on Negro Crime (Particularly in Georgia)*“. Zabýval se některými záležitostmi a aspekty černošské kriminality, zároveň byla tato studie z velké části omezena na jeden stát. Celá diskuse o trestné činnosti ve Spojených státech byla obvykle založena na sčítání lidu, což bylo velmi neadekvátní.

V této studii byly použity následující zdroje informací:

- *Speciální studie soudních přiznání a další údaje v Atlantě a Savannah.*
- *Zprávy starostů, šéfků policie a dalších důstojníků ve 37 krajích Gruzie.*
- *Zprávy od barevných a bílých občanů ve 37 krajích v Gruzii.*
- *Studie zatýkání a závazků ve 20 městech Spojených států.*
- *Sedm zpráv Vězeňské komise v Gruzii.*
- *Odpovědi 2 000 školních dětí a studentů*

[Du Bois 1904: V – VI]

Frank B. Sanborn – „*The Problem*“

Hned v úvodu je v kapitole s názvem – „*The Problem*“ od Franka B. Sanborna rozebrán koncept zločinu, drobných přestupků, vývoj a možné příčiny kriminality. Dokládá, jak se pohlíželo na přestupky a zločiny a uvádí také definici zločinu obecně. Trestná činnost je podle Sanborna *přímým nebo nepřímým důsledkem chudoby a jejího zla. Trestná činnost z jiných příčin je však také bolestně běžná. Mezi zlozvykem*

a zločinem je vzdálenost obvykle krátká; ale pauperismus⁴ není málokdy mezistupeň.

Zločin lze podle něj obvykle vysledovat k jedné z pěti obecných příčin pauperismu:

1. Fyzická podřadnost a degradace
2. Morální zvrácenost
3. Duševní inkasní kapacita
4. Nehody a slabosti
5. Nespravedlivé a nerozumné zákony a zvyky společnosti

Také se zde zabývá otázkou lokace, ve které se zločin nejvíce vyskytuje, a domněnkou proč tomu tak je. Sanborn byl americký novinář, autor, reformátor a abolicionista. Byl také sociální vědec a pamětník amerického transcendentalismu, který psal časné biografie mnoha klíčových osobností hnutí. V roce 1865 založil Americkou asociaci sociálních věd. [Sanborn 1904: 1 – 2]

Monroe N. Work – „*Crime in Cities*“

Již dříve zmíněný spolupracovník Du Boise Monroe N. Work se dále zaměřuje na kriminalitu ve městech. Začíná statistikou zatčení černošů přepočteno na tisíc obyvatel černošské populace. Toto šetření se dále dělí na situaci v různých státech a míru zatýkání a kriminality. Pokračuje mírami vězeňských závazků na tisíc obyvatel černošské populace pro určitá města a státy. Znázorněn je zde také počet vězeňských přestupků pro státy Michigan, Indiana, Illinois, Kansas, Baltimore a Chicago. V posledních kapitolách tohoto výzkumu se zkoumá počet trestných činů na tisíc obyvatel černošské populace a počet policejních zatčení na tisíc obyvatel černošské populace pro Savannah a Charleston, spolu se statistikou počtů přestupků za odcizení majetku, proti útoku na osobu a zabití na tisíc obyvatel černošské populace. [Work 1904: 18 – 32]

Henry H. Proctor, Monroe N. Work – „*Atlanta and Savannah*“

Monroe N. Work se dále podílel spolu s Henrym H. Proctorem, ministrem první kongregační církve v Atlantě, druhé nejstarší afroamerické kongregační církve ve Spojených státech, na výzkumu kriminality ve státech Savannah a Atlanta. Jako u většiny států i zde se začíná úvodní řečí věnované stručně předmluvě o kriminalitě na těchto územích. Nejdůležitějším výsledkem tohoto výzkumu byla tabulka veřejných škol, jež zkoumala černošskou populaci, počet učitelů, počet míst k sezení v učebnách a počet míst

⁴ Pauperismem se zde myslí tzv. princip hromadné chudoby.

ke stání za roky 1902 – 1903. Poté se pozornost obrací k Savannah, představena je nám statistika policejních zatčení a stáří zatčených. [Proctor, Work 1904: 49 – 52]

Dále se zkoumal názor černochoů na kriminalitu a páchání trestné činnosti. Respondenti byli tázáni na sérii otázek nejdříve na Atlantské univerzitě, poté na ostatních veřejných školách. Jádrem otázek byla snaha rozlišit vinu od nevinny, zda jsou zákony dodržovány, zda jsou policisté čestní, chrání své občany, nezneužívají svých pravomocí a další. [Du Bois 1904: 54 – 55]

Zkoumali se i příčiny černošské kriminality. Podle Du Boise a jeho spolupracovníků existuje deset bodů, které mohou zapříčinit černošskou kriminalitu. Jedná se o:

1. Zneužívání jejich nové svobody a sklon k nečinnosti a tuláctví.
2. Volná představa o majetku, drobné krádeže.
3. Nespolehlivost, lhaní a podvody.
4. Přehnané představy o osobních právech, podrážděnost a podezření.
5. Sexuální uvolnění, slabý rodinný život a špatné školení dětí; nedostatek respektu pro rodiče.
6. Nedostatek řádné sebeúcty; nízké nebo extravagantní ideály.
7. Chudoba, nízké mzdy a nedostatek nahromaděného majetku.
8. Nedostatečná šetrnost a prevalence hráčského ducha.
9. Ubohost „druhé generace.“
10. Užívání alkoholu a drog.

Tato část dále pokračuje probíráním otázek, kterými se zabývalo lidstvo v roce 1904. [Du Bois 1904: 55 – 60]

V závěru samotné ročenky jsou uvedeny řady statistik ukazujících množství kriminality, poté množství lynčování a nedovolených zásahů policie proti černošskému obyvatelstvu, příjmy států z kriminality, míra růstu kriminality, růst gramotnosti, množství vlastněných nemovitostí (tedy majetku vlastněného černochoy). Stručně řečený závěr, ke kterému výzkumníci došli, říká, že: kriminalita v Georgii je na ústupu, což je velmi dobře, jediným přetrvávajícím problémem však mohou být nebělošští civilisté s jejich tendencemi neférovosti a předsudků, vůči černochoům a provozování kriminální činnosti. [Du Bois 1904: 60 – 64]

5 W. E. B. Du Bois, zakladatel empirické Sociologie v USA

Kariéru W. E. B. Du Boise jako sociologa lze ohraničit léty 1896-1910.⁵ V této době se zaměřoval na empirickým přístup ke studiu lidské společnosti. Du Bois byl neobvykle produktivním sociologem. Jeho hlavní sociologické dílo „*The Philadelphia Negro*,“ založené na sociálním průzkumu a pozorování účastníků, bylo napsáno v roce 1899, dva roky po zveřejnění Durkheimovy knihy „*Le Suicide*“ (studium sebevražd). Je to jedna z prvních, ne-li nejstarších empirických monografií publikovaných v sociologii Spojených států. [Green, Driver 1976: 308]

Stejně jako Max Weber studoval a přijal Du Bois německou školu ekonomie, která zdůrazňovala historicky specifické sociální struktury (spíše než univerzální ekonomické zákony), pečlivou kvantitativní empirickou práci a využívání statistik. Du Bois hledal a pravděpodobně měl získat zaměstnání a uznání od bělošských sociologů, ale budování (bělošské) sociologie jako disciplíny nebyl jeho projekt. Jeho projektem bylo odstranění ideologického ospravedlnění bělošské nadvlády pomocí vědeckého výzkumu. [Oliver 2016: 545]

Pevně věřil, že pravdy generované empirickým výzkumem by nakonec měly vést k sociální reformě. Jeho stanovisko ukazuje vliv německého mentora Gustava Schmollera. Du Boisovy sociologické studie se zaměřily na stav a problémy nebělošských Američanů. V jistém smyslu je studoval, aby podpořil vědeckou sociologii. Ještě důležitější však bylo, že se věnoval podpoře společenských změn a cítil, že informace, které získal, by nakonec pomohly nebělošským Američanům dosáhnout větší sociální spravedlnosti a sociální rovnosti ve společnosti Spojených států. Ačkoli Du Bois považoval sociologii za studium současných sociálních podmínek, domníval se, že sociologické popisy a vysvětlení by měly být založeny na přesné a adekvátní historické základně. [Green, Driver 1976: 314]

Du Bois nikdy nepředložil formální prohlášení o své koncepci sociologie, která byla poněkud neobvyklá. Jeho názor na to, jak by sociologové měli vnímat a analyzovat sociální jevy, byl jednoznačný. Definoval sociologii explicitněji a napsal, že se pokouší studovat „*mocný předmět lidské spolupráce v moderní společnosti*.“ Studium společnosti

⁵ I v dalších letech by část jeho působení bylo možné označit za sociologickou práci.

je však pomalé a obtížné, a tak si sociologové nemohou činit nároky na zákony a přesná měření, jak je běžné v tvrdých vědách. [Green, Driver 1976: 310]

Studia na univerzitě v Atlantě zahájila techniku měření sociálních změn prostřednictvím kontinuálních výzkumů konkrétních sociálních jevů; zůstávají tak klasickými výroky o podmínkách černochoů na přelomu století. Kromě toho Du Bois napsal několik nepublikovaných článků a více než třicet publikovaných článků od komunitních studií po vysvětlení kriminality mezi černochoy. Jeho sociologické spisy stojí samostatně jako významný soubor popisných a empiricky založených informací o nebělošských Američanech na počátku dvacátého století. DuBois byl obecně kritický vůči mnoha svým sociologickým kolegům a jejich práci a tvrdil, že zbytečně brání nové disciplíně tím, že poskytují prostor, spíše teoretické orientaci než induktivně-empirickému přístupu. Jeho hlavním zájmem bylo vytvořit vědní obor sociologie napodobováním orientace fyzikálních věd. Vstoupil do sociologie s nadějí, že to bude všelék na rasový problém; cítil, že znalost je klíčem a že neznalost a dezinformace jsou z velké části problémem. [Green, Driver 1976: 308 – 309]

Pro Du Boise a Atlantskou univerzitu nebylo cílem uznání bělošské komunity, byla to černošská emancipace. Du Bois trénoval a ovlivňoval nejméně dvě generace černošských sociologů, kteří sdíleli projekt využití vědecké analýzy k pochopení rasového útlaku a hledání způsobů, jak jej odstranit. Du Bois spolu se školou v Atlantě nikdy neignorovali nepříjemná fakta, ale věřili, že objektivní a vědecký přístup bude mít emancipační účinky. Vize sociologie zmapovaná Atlantskou univerzitou hodnotí jak podrobné kvantitativní, tak kvalitativní studie o životech chudých a utlačovaných a analýzu struktur, které omezují a formují jejich životy. Jedná se o sociologii, která uznává význam politické a organizační sociologie a vytváření dalších institucí a politik, které vytvářejí struktury nadvlády. Jedná se o sociologii, která uznává důležitost studia sociálních hnutí a která zpochybňuje struktury nadvlády, uznává souhru sociálních konstrukcí a materiálních podmínek. Je to sociologie schopná kriticky analyzovat samotnou sociologii. [Oliver 2016: 546]

Du Boisova empirická orientace ho dovedla k metodice založené na přímém a dlouhodobém pozorování, která aproximovala laboratorní techniku fyzikálních vědců. Uvedl, že existují dva druhy sociologických materiálů: řada tlustých knih plných zobecnění víceméně pravdivých a víceméně systematických, ale všechny podléhající stejné kritice, totiž že sice mnoho věcí bylo řečeno dobře, ale ani trvale nebylo zvýšeno

množství našich znalostí, ani nebyl zaveden žádný osvětlovací systém nebo uspokojivý výklad. Na druhé straně máme narůstající spleť faktů vyplývajících ze sociálního vyšetřování všech stupňů hodnot a spolehlivosti, ohromujících v jejich množství a matoucí v jejich skrytém významu. [Green, Driver 1976: 316]

Jako empirik měl Du Bois pocit, že teorie nemůže poskytnout fakta nezbytná k doložení sociologie jako legitimní vědy. Jako vědec se nepřikláněl k teoretizování nebo konstrukci teorie vzhledem k dostatku údajů, ale fakta nebo pravdy musely být na prvním místě. Du Bois považoval sociologii za empirickou vědu, která by měla následovat pozitivismus tvrdých věd. Úkolem sociologie bylo analyzovat lidské chování a společnost za účelem objevení zákonitostí, které jsou základem lidského chování. Jeho koncepce předpokládá, že chování je složeno z pravidelností nebo opakujících se vzorců a náhod. Cílem sociologie je tedy objevit limity nebo rozsah každého z nich. [Green, Driver 1976: 317]

Přesvědčen o nutnosti vědecké sociologie na rozdíl od jakéhokoli jiného typu zůstal optimistický. I když by sociologie nikdy neměla dosáhnout vědeckého stavu, který si představoval, studium společnosti bylo cenné a poskytlo by ziskové množství znalostí. Tvrdil, že sociologie byla zodpovědná za shromažďování množství informací nejvyššího zájmu a hodnot takové povahy, že je téměř nemožné si je bez nich představit. Toto zdůvodnění sběru a analýzy dat ponechalo Du Boisově sociologii důležitou základnu společensky významných informací, i když zákony chování, které hledal, nebyly přijaty. Sociologie W. E. B. Du Boise vyniká jako prorocké a progresivní pojetí sociologie. Je ironií, že jeho hledisko je až na několik výjimek mainstreamové v kontrastu s dobou, ve které psal, když stál na periferii disciplíny. Du Bois si právem zaslouží své místo mezi osobnostmi sociologie v době 1896-1914. Založil na univerzitě v Atlantě jednu z prvních kateder sociologie ve Spojených státech, vytvořil první laboratoř sociologie, zavedl program systematického výzkumu, založil a vedl pravidelné sociologické konference o výzkumech černošského obyvatelstva, založil dva časopisy („*The Crisis*“ a „*The Phylon*“), pokusil se uspořádat sociologickou společnost v roce 1897, nebo osm let předtím, než se Americká sociologická společnost vyvinula z Americké ekonomické asociace, a vytvořil soubor cenných publikací, které se sociologové té doby zřídka vyrovnali. [Green, Driver 1976: 319]

Závěr

Přínos W. E. B. Du Boise, brilantního vědce, aktivisty a mentora zajisté stojí za větší pozornost, než jaké se mu dostává. Tato bakalářská práce jakožto i další práce napsané na toto téma slouží k tomu, aby dopomohly uznat Du Boisovo místo mezi zakladateli sociologie, které mu právem náleží. Cílem této práce bylo ověřit, zda byl W. E. Burghardt Du Bois zakladatelem první sociologické školy v USA. Důkazy nutné k prokázání tohoto tvrzení jsou následující.

Každá sociologická škola musí mít určitý program, podle kterého vyučuje svou metodologii a předává svým studentům poznatky a znalosti nutné k vykonávání řádných sociologických průzkumů. Du Bois takovýto program měl a v této práci jsme se jím zabývali v kapitole s názvem „Projekt výzkumu Du Boisovy sociologické školy.“

Takováto škola se musí řídit určitým metodologickým vzorem, který má sloužit jako příklad toho, jak by správně sociologický výzkum měl vůbec probíhat. Jako nejlepší příklad takového vzoru pokládáme právě jeho dílo „The Philadelphia Negro,“ jehož stručná rekapitulace byla provedena ve stejnojmenné části této práce. Aby myšlenky a učení této školy v čase nezanikly, musí mít sociologická škola své pokračovatele a výzkumníky, kteří budou tyto metody dále předávat z generace na generaci. Nesmírně důležitá je také vzájemná kooperace ostatních univerzit a škol, které mohou svými poznatky přispět jak k šíření sociologického proudu této školy, rozšířit její obzory a v neposlední řadě udržovat dobré vztahy a ducha mezi těmito institucemi. Jak takováto spolupráce vypadala, bylo popsáno, spolu s konkrétními jmény spolupracovníků, pokračovatelů, přátelských univerzit a jiných školních institutů, v kapitole, která zachycuje Du Boisovu životní kapitolu v době jeho působení na Atlantské univerzitě mezi lety 1897 – 1910.

Tato škola musí mít své ohlasy i v dnešní době. Na základě tohoto tvrzení hodláme tuto část podpořit tvrzeními od Aldona Morrise a Roberta W. Williamse, kteří považují Du Boise za zakladatele první sociologické školy v USA. Například Aldon Morris tvrdí, že kdyby Du Boisovy inovativní myšlenky a metodologie byly před sto lety umístěny do středu zakládajících intelektuálních rámců sociologie, poskytly by této nové společenské vědě silné teoretické a metodologické směry. Raná sociologie, ve které Du Bois působil, se však vyznačovala jednou trvalou vlastností: byla rasistická. Když se na přelomu dvacátého století začala formovat sociologie, byl americký rasismus za zenitem.

Poslání Du Boise však bylo jasné: zaměřil se na proniknutí vědy do sociologie prováděním konkrétních studií mezi skutečnými lidmi, jeho lidmi, kteří žili a umírali za závojem rasismu.[Morris 2017] Du Bois tvrdil, že vědecká sociologie prokáže, že problém způsobila spíše rasová předsudky a diskriminace než „černá DNA“. [Du Bois 1903] Du Bois tak vytvořil novou vědeckou značku přísné a emancipační sociologie. Dvě desetiletí před tím, než chicagská škola sociologie vůbec prováděla empirické studie, Du Bois a jeho škola v Atlantě vytvořili řadu empirických studií využívajících více metod, kde propagoval techniku datové triangulace. Protože tyto studie byly prováděny na venkovských a městských populacích, propagoval Du Bois jak venkovskou, tak urbánní sociologii. Du Bois se domníval, že je třeba vysvětlit interakce mezi třídou, rasou a pohlavím, aby se vysvětlila sociální nerovnost. Proto také vždy zakotvil svou sociologii v historii, s odůvodněním, že lidem nerozumíte, pokud jste je nenacházeli ve vhodném historickém kontextu. [Morris 2017]

Ve snaze o sociální spravedlnost W. E. B. Du Bois použil sociální vědu jako kritický nástroj. Jeho sekundárním cílem bylo použít tuto vědu k reformě - princip jeho empirického výzkumu, který byl posílen jeho německým vzděláním. Pro další rozšíření vnímání jeho místa v sociologii by Du Bois mohl být také považován za zakladatele sociologie afroamerického náboženství. Například „Negro Church“ (ročenka publikovaná v roce 1903 v Atlantě), vydaná Du Boisem, se stala jedním z nejčastěji uváděných zdrojů pro studium místa náboženství v raném afroamerickém životě a pro její vliv duchovnosti na afroameričany. [Williams 2005]

Seznam použité literatury

Boston, Thomas D. 1991. "W. E. B. Du Bois and the Historical School of Economics." *The American Economic Review*, vol. 81, no. 2, pp. 303–306. *JSTOR*, [online] [cit.14. 4 2021]. Dostupné z: www.jstor.org/stable/2006874

Britannica [online] Dostupné z: <https://www.britannica.com/>

Butler, H. R. 1897. „Ventilation.“ Atlanta: Atlanta University Press.

Cromwell, John W. 1903. „The Earlier Churches and Preachers.“ Atlanta: Atlanta University Press.

Du Bois, W. E. B. (ed.) 1900. „The College-Bred Negro“. Atlanta: Atlanta University Press.

Du Bois, W. E. B. (ed.). 1897. „Social and Physical Condition of Negroes in Cities.“ Atlanta: Atlanta University Press.

Du Bois, W. E. B. 1898. „The Study of the Negro Problems.— The Annals of the American Academy of Political and Social Science 11 (1): 1-23

Du Bois, W. E. B. 1967. *The Philadelphia Negro*. New York: Schocken Books.

Du Bois, W. E. B., (ed.). 1903. „The Negro Church.“ Atlanta: Atlanta University Press.

Du Bois, W. E. B., (ed.). 1904. „The Negro Crime (particularly in Georgia).“ Atlanta: Atlanta University Press

Gates Jr., Henry L., Higginbotham Evelyn B., (ed.) 2008. *Entry from the African American National Biography*. [online] [cit. 14.4. 2021].

Dostupné z: <https://hutchinscenter.fas.harvard.edu/web-dubois>

Green, Dan S., and Edwin D. Driver. 1976. "W. E. B. DuBois: A Case in the Sociology of Sociological Negation." *Phylon* (1960-), vol. 37, no. 4, pp. 308–333. *JSTOR*, [online] [cit. 14. 4. 2021].

Dostupné z: www.jstor.org/stable/274496

Harris, E. 1897. „The physical condition of the race, whether dependent upon social conditions or environment.“ Atlanta: Atlanta University Press.

Hershaw, L. M. 1897. „Social and Physical progress“. Atlanta: Atlanta University Press.

Jeřábek, H. 2014. *Slavné sociologické výzkumy (1899-1949)*. Praha: Sociologické nakladatelství.

Jeřábek, H. 2013. „The Philadelphia Negro – zapomenutý počátek sociologie ve Spojených státech amerických.— *Historická sociologie* 2013 (1): 55-73.

King, Georgia S., Butler S. S., Bass R. M. 1897. „General mothers meeting.“ Atlanta: Atlanta University Press.

King, Martin Luther jr.: *Odkaz naděje. Vybrané články a projevy*. Praha, SLON 2012, str. 162-167.

Lewis, David Levering. 1993. *W. E. B. Du Bois: Biography of a Race, 1868-1919*. NY: Henry Holt & Company, Owl Books.

Love, A. J. 1897. „Causes of consumption and practical methods of preventing it.“ Atlanta: Atlanta University Press.

MacLean, Annie M. 1903. „A Town in Florida.“ Atlanta: Atlanta University Press.

Meserv, C. T., Gadsen, R. W., Williams, H. H., Sal Geo. 1900. „Occupations of College-Bred Negroes.“ Atlanta: Atlanta University Press.

Morris, A. 2017, „W. E. B. Du Bois at the center: from science, civil rights movement, to Black Lives Matter.“ *The British Journal of Sociology*, 68: 3-16. [online] [cit. 14. 4. 2021]. Dostupné z: <https://doi.org/10.1111/1468-4446.12241>

Oliver, Pamela E. 2016. “Black Agency, White Agency.” *Contemporary Sociology*, vol. 45, no. 5, pp. 543–546., [online] [cit. 14. 4. 2021]. Dostupné z: www.jstor.org/stable/43997792

Porter, J. R. 1897. „The care of the teeth in its relation to health“ Atlanta: Atlanta University Press.

Press department, Washington D. C., 23. 6. 1960. „Presentation of Lenin Peace Prize to DR. William E. B. Du Bois.“[online].

Dostupné z: <https://credo.library.umass.edu/view/pageturn/mums292-b001-i138/#page/1/mode/1up>

Proctor, Henry H., Work, M. N. 1904.,„Atlanta and Savannah.“ Atlanta: Atlanta University Press

Rowe, George C., Porter, H. M., Simons, J. H. 1900. „What College-Bred Negroes have done?“ Atlanta: Atlanta University Press.

Rucker, W. 2002. “ A Negro Nation Within the Nation”: W.E.B. Du Bois and the Creation of a Revolutionary Pan-Africanist Tradition, 1903–1947, *The Black Scholar*, 32:3-4, 37-46, [online] [cit. 14.4. 2021].

Dostupné z: [10.1080/00064246.2002.11431177](https://doi.org/10.1080/00064246.2002.11431177)

Sanborn, Frank B. 1904.,„The Problem.“ Atlanta: Atlanta University Press

Smith, Joseph E. 1897. „The care of neglected children“. Atlanta: Atlanta University Press.

Williams, Robert W. 2005. „W. E. B. Du Bois and His Social-Scientific Research: A Review of Online Texts.— *Sociation Today* 3 (2).

Work, Monroe N. 1903.,,The Middle West, Illinois.“ Atlanta: Atlanta University Press.

Work, Monroe N. 1904. „Crime in Cities.“ Atlanta: Atlanta University Press

Wortham, R. A. 2005. „The Early Sociological legacy of W. E. B. Du Bois., chapter five
(74 – 95)

Wright Jr., Richard R. – 1903.,,The Middle West, Ohio.“ Atlanta: Atlanta University
Press

Resumé

The aim of this bachelor thesis is to verify that W. E. B. Du Bois founded the first sociological school in the USA. I prove this with four statements. First, the program of his school, which I describe in the second chapter. Secondly, the methodological model of his school, I consider this his work "The Philadelphia Negro," which I described in the chapter of the same name. Third, the introduction of his collaborators and followers and their research, described in the fourth chapter. Fourth, and final statement: the response to his sociology today. As an example, I illustrate the claims of two well-known authors, Aldon Morris and Robert W. Williams.